

HET ASBEST MUSEUM

4.400 uitgestalde
asbestgerelateerde
items

Binnen de groep vrijwilligers van de Stichting International Asbestos Awareness Foundation (IAAF) vervullen Harry Vonk, Joris Gribnau en Melinda Braaksma een belangrijke rol. Beroepsmatig is Harry Vonk dagelijks betrokken bij asbesttrainingen. Joris Gribnau werkt, meestal buiten Nederland, op asbestprojecten in de maritieme en industriële sector.

Het Asbestmuseum maakt deel uit van het IAAF

Harry Vonk over het IAAF: "De Stichting IAAF wil in het algemeen een bijdrage leveren aan het voorkomen/vermindern van inademen van asbest en gevaarlijke stoffen. Ondanks veel antigeluiden hebben wij in Nederland wet- en regelgeving met betrekking tot asbest redelijk goed vormgegeven. Wat door ons als vanzelfsprekend wordt gezien, hoeft in andere landen niet het geval te zijn. Zo bestaan er in veel landen geen voorschriften waar een asbestinventarisatie aan moet voldoen. Daar mag vaak iedereen inventariseren zonder dat er eisen zijn verbonden aan de inventariseerder. Een van de doelstellingen van het IAAF is om ook in andere landen meer bewustwording te creëren over de risico's van het werken met asbest. Het IAAF zoekt hiervoor contacten met overheden en wordt kennis en kunde zoveel mogelijk gedeeld om hen te helpen met de juiste aanpak van de asbestproblematiek. Niet alleen overheden worden geïnformeerd

Een museum in een mooi pand in Delft, volgeladen met meer dan 4.400 attributen die op een of andere manier te maken hebben met asbest. Van promotiemateriaal van asbestproducenten, pakjes sigaretten, broodroosters, asbakken, stripboeken, strijkijzers tot aan speeltreintjes voor kleine kinderen. Het staat allemaal in het Asbestmuseum. En u kunt er veilig naar binnen want de 'museum-conservators' zijn toevallig ook experts op het gebied van asbest.

maar tevens worden medewerkers geïnstrueerd die met asbest gaan of moeten werken, hoe dit zo veilig mogelijk te doen.

De regeldruk zoals wij die in Nederland kennen, bestaat in de meeste landen niet waardoor heel erg 'back to basic' kan worden gewerkt. In alle gevallen is het zaak eerst in kaart te brengen waarin asbest zoal is verwerkt en hoe kun je asbestverdachte objecten herkennen. Gezien de vele verschillende bouwstijlen en bijbehorende bouwvoorschriften, is het aantal variaties in toepassingen enorm groot. Daarentegen zijn de verschillen in de toepassing van asbest in industriële installaties en op schepen niet zo groot."

Materiaal eerst kunnen herkennen

Het Asbestmuseum is per toeval ontstaan. Harry Vonk begon in 1999 met het verzamelen van asbestgerelateerde monsters om zijn cursussen kracht bij te zetten. Bij HazMat-, DIA-, ADK- en asbestherkenningscursussen op maat voor diverse beroepsgroepen, verzamelde Vonk variërende items die van toepassing waren voor de betreffende doelgroep. Vonk: "Om te bepalen of er sprake is van een risicovolle situatie, moet je het materiaal eerst kunnen herkennen. In Nederland gaan wij uit van meer dan 3.500 producten waarin asbest kan zijn verwerkt. We weten op basis van literatuur dat er wereldwijd

Tremoliet

ERTS Tremoliet

Tremoliet

zelfs meer dan 18.000 asbestgerelateerde producten bestaan. Ook in het Asbestmuseum heeft de verzameling inmiddels een behoorlijke omvang gekregen en neemt nog steeds toe. Door ruimtegebrek en een tekort aan extra vitrines kan op dit moment nog niet alles getoond worden.”

Risico's per beroepsgroep en RI&E

Per beroepsgroep verschillen de asbestblootstellingrisico's. Zo zal een installateur op een andere manier worden blootgesteld aan asbestvezels dan de bakker die nog een oude oven heeft staan. Dit geldt ook voor tal van andere beroepsgroepen. Daarom zijn in het museum de items zoveel mogelijk op thema getoond. Hierbij kun je denken aan: asbest bij netwerkbeheerders (Alliander, Stedin, Enexis, et cetera), asbest in het huishouden, asbest in speelgoed, reclame-uitingen van de asbestgiganten, asbest in kunstwerken, asbest in de industrie, asbest in het leger, asbest in de scheepvaart, vliegtuigbouw en bouwmaterialen.

Vonk: “Eigenlijk is het teveel om in dit artikel op te noemen. Inmiddels zijn we er wel in geslaagd om in het Asbestmuseum al meer dan 4.400 items uit te stallen en er zullen er zeker enkele tussen staan waarvan u niet het geringste idee had dat er asbest in is verwerkt.

Met het museum en door het delen van kennis om bewustwording te vergroten helpen wij werkgevers en werknemers onder andere om werkspecifieke risico-inventarisaties (RI&E's) te maken. Nogmaals; het begint bij de bewustwording waar asbest allemaal in is toegepast. Daarna kan pas worden gekeken of het product een risico vormt voor de veiligheid en gezondheid van individuele werknemers.”

Vitrines en veiligheid

“Onze houten vitrines zijn deels door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gemaakt”, zegt Vonk. “Hierbij stond het hergebruik van bouwmaterialen bij het vervaardigen van de kasten voorop. Vanzelfsprekend zijn alle getoonde items veilig voor de toeschouwer. De producten zijn hechtgebonden, of gecoat, of verpakt, of anderszins afgeschermd.”

Wat zoeken wij nog?

“Alle bijzondere asbestgerelateerde items met een verhaal zijn welkom. Veel producten hebben wij gewoon moeten kopen. Ook worden regelmatig uit zowel binnenland als het buitenland leuke producten geschonken en/of in bruikleen gegeven. Bij geschonken en uitgeleende items wordt de naam van de donateur vermeld, tenzij dit niet gewenst is.”

'Magic mineral'

Tot slot zegt Vonk: “Met het museum willen wij asbest niet verheerlijken, ondanks dat het enkele decennia terug nog werd gezien als 'the magic mineral'. Het was ook een bijzonder materiaal dat in meer dan 18.000 producten is toegepast, juist

Harry Vonk, International Asbestos Awareness Foundation (IAAF), geeft tekst en uitleg aan het publiek in het Asbestmuseum.

vanwege alle prachtige eigenschappen. Inmiddels weten wij ook dat elk jaar circa 1.400 mensen aan de gevolgen van asbest overlijden in Nederland. Asbest is hiermee een belangrijke veroorzaker van dood door werk.” ●

Foto's: Susanne van Vliet

De expositie is te vinden in het voormalige hoofdbouw van GGZ Delfland, het voormalige Psychiatrische Centrum St. Joris, te Delft. Een prachtig gebouw, voor een prachtige kleurrijke collectie.

